

Inspirationen og hvordan man får den

★★★★★

Bøger

AF CHRISTA LEVE POULSEN

Det er en håndfuld interessante og yderst velformulerede kunstnere, filminstruktøren Martin Schmidt har fået i tale i sin interviewbog med den enkle titel »Inspiration – 17 interview«. Peter Langdal, Peter Lund Madsen, Pia Tafdrup, Per Arnoldi, Thomas Kluge, Niels Malmros, Tine Harden, Tor Nørretranders, Asger Aamund, Pia Skogemann, Johannes Møllehave, Per Nørgård, Sven Clausen, Louise Campbell, Ib Michael, Niels Hausgaard, Tine Bryld. En del af de inviterede er jo typen, der kan tale om hvad som helst, så tilhørerne sidder åndeløse og lytter, og det gør man også adskillige gange på vej gennem »Inspiration«. Man kan godt glemme al flag-

rende snak om at blive beåndet og benådet med gode ideer ud af ingenting.

Trods forskellige oplevelser af, hvordan inspiration fungerer, er der bred enighed om, at den opnås i et spændingsfelt mellem regulært arbejde, koncentration og det at stille sig til disposition, altså en form for stilstand eller åbenhed. Ud af den blå luft kommer den sjældent. Den kan føles guddommelig, men er, når de fleste af de adspurgte tænker efter, et ganske pragmatisk fænomen.

Man kan ikke styre den eller dirigere den frem med stive bevægelser, men der er nu alligevel nogle tricks.

For nogle er det ro, et bestemt tidspunkt på døgnet, for andre bøger, naturen, at glemme, at være presset på den rigtige måde op til en deadline, eller netop ikke være det. De fleste skal have tid – god tid – for at komme

ned til og ind i protoplasmaet, hvorfra de gode ideer fødes.

Flere er inde på, at det er evnen til at rumme at være i dette tomrum, hvor alt kan ske, der kendetegner den professionelle kunstner fra amatøreren.

Tor Nørretranders foreslår, at man i stedet taler om arbejdsglæde. Og stort set alle er enige om, at den svært definerbare størrelse hænger tæt sammen med disciplinen. Man skal bide sig fast, når den gode ideen så har holdt sit indtog.

Mavefølelse

Fotografen Tine Harden taler om sin »mavefølelse«, om følelserne i arbejdet, og hvordan de dels er skabende, dels forstyrrende. Asger Aamund er inde på noget af det samme som teaterinstruktøren Peter Langdal. Aamund taler om inspiration på en

meget jordnær måde og beskriver, hvordan han finder den i den synergieffekt, der opstår i samarbejdet med andre mennesker.

Interviewet med ham oplevede jeg som et af de mest spændende. Han taler blandt andet om drømmen som inspirationens moder, og om at have mod til visioner.

Og apropos drømme og visioner, så er et af de andre interview i bogen, der rager op, netop med den jungianske psykoanalytiker Pia Skogemann. Mange af hendes tanker ligger i tråd med dem Johannes Møllehave fortæller om. De har Gud med i billedet på en meget direkte måde.

Det er for så vidt ikke, fordi der bliver sagt noget nyt under solen om emnet, men bogen er rigtig god at tænke efter med.

Betydningen af sønnen, pausen, opladningen, økono-

miseringen af energien, overanstrengelsen, rovdriften på kræfterne, kærligheden eller fraværet af den – de fleste er kommet frem til, at det ideelle er en eller anden form for vekselvirkning, i små eller store frekvenser.

Det er en, ja, tilgiv mig platheden, en meget inspirerende bog. Ikke blot for folk der beskæftiger sig med kunst, men som inspiration til arbejdsmetoder. Alt slags arbejde bliver jo både sjovere og bedre, når det er inspireret. Jeg skønner, at det vil være en anbefalingsværdig bog for alle, der har en hverdag, hvor de tager livet med lange stræk udsprunget af gode ideer.

»Inspiration – 17 interview«, af Martin Schmidt. 200 sider. 250 kroner. Gyldendal. Udkommer i dag.

christa.leve.poulsen@borsen.dk

Hvordan, mor?

Politiken 14/6-05

Hvordan bliver man inspireret? Sytten kreative danskere giver deres bud til filminstruktøren Martin Schmidt.

BØGER

Martin Schmidt (red.): Inspiration. Sytten interviews (Gyldendal, 200 sider, 250 kroner). Udkommer i dag.

INSPIRATIONENS veje og vildveje er et af de helt centrale spørgsmål i vores kultur, fordi vi ikke kan give opskriften.

Inspirationen til ens arbejde er vigtig, men synes ofte at svigte, når man mest har brug for den. Måske derfor ser man hollywoodstjerner, der kæmper fortvilet med stoffer og sprut og suicidal fantasier.

Hvis jeg skulle lave sådan en interviewbog som denne, ville jeg have stillet det modsatte spørgsmål: Hvad gør man, når man er uinspireret? Det er de fleste danskere. Man kan se det, så snart man lander i Kastrup – landet er lukkedeligt.

Så kan man vende sig udad eller indad, og det er, hvad de pågældende danskere gør. Forfatteren Ib Michael rejser, instruktøren Peter Langdal bliver her, filminstruktøren Nils Malmros bliver i hvert fald hos sig selv – men facit er vel stort set det samme: Inspirationen kommer som en overgivelse til stærke, glemte lag i personligheden, som muligvis er holdt nede af hensyn til *usus publicos*.

At blive inspireret er også et spørgsmål om at overgive sig selv til at tage imod. »Jeg fik en idé«, fremhæver Johannes Møllehave, ikke »jeg skabte en idé«. Heller ikke kan man, som Tine Bryld, selvtilfreds »håbe på, at man kan være til en slags inspiration for ...«.

Det var ikke en inspireret bemærkning, men en facil interviewbemærkning.

ER DER nogle tricks, hvis åbenbaringen ikke melder sig?

Kærlighed?

Ja, i hvert fald, siger Møllehave, mens de fleste andre er lidt mere lorne ved at uddele inspirationspoint til kærligheden; det er for banalt. Mistet og ulykkelig kærlighed er tættere på scoring, som i det hele taget kriser er det, og jo tryggere dit liv former sig, desto flere administrative pligter har du påtaget dig, du har påtaget dig hverdagen som pligt og vinker farvel til fantasien og ideerne.

Inspiration kan også kaldes for arbejdsglæde. Noget du har, mens du foretager dig noget andet. Man kan ikke iagttage sin egen inspiration, højest erkende, at den var til stede, når man ser et resultat.

Blandt de gode forfatterråd, som man ikke kan lytte for ofte til, er tricket med at anbringe pen og papir ved sengen, så man straks kan skrive gode ideer ned. Gode ideer fås om natten til udsalgspris – det vil sige, at der er noget af det, man ikke kan bruge, men alligevel. Hav altid

pen og papir i nærheden! Og husk at skrive, mens du er oplagt, og lad det ligge, præcis når du nemt kan komme videre. Kapitel 2 er sejt at komme i gang med, hvis kapitel 1 udtømte fantasien. Tak til Pia Tafdrup for repetition af disse læresætninger.

Trodsreaktioner kan også være øjenåbnende. Tor Nørretranders har blik for det, når han sidder i dødssyge møder, hvor folk i fuldt alvor siger det værste prætentiose vås. Den indvendige (ak, kvinder!) trodsreaktion kan ofte være hele mødet værd. Protest, kritik, opposition er sunde mentale forposter til inspiration, hvad Martin Schmidt vel ville have fået at vide, hvis han havde interviewet en politiker.

Men de forhåndenværende deltagere er også gode. Faktisk er det en rigtig god bog, hvor folk har taget spørgsmålet alvorligt, selv når de helst var det foruden.

BETTINA HELTBERG
bettina.heltberg@poli.dk